

Motorisované dělostřelectvo

Motorisované dělostřelectvo schopné v bojovém pásmu jízdy terénem plně neb alespoň na kratší vzdálenosti, má oproti dělostřelectvu s koňským potahem určité výhody, které bychom mohli zhruba shrnout asi v následující hesla :

- jednodušší, strojové ošetření zdravých tahounů a tým
- snadnější služba, menší únava,
- zdroj tažné síly je brzo nakrmen ; nekoná-li pohyb nemusí se živit a tím je i usnadněno zásobování,
- je méně zranitelné,
- je mnohem pohyblivější ; může bez obtíží vykonat i stakilometrové pochody a může být ihned zasazeno,
- může ho být využito i když ostatní jednotky brigády neb divise jsou v záloze, protože jeho přemístění do nového působiště může být provedeno v krátké době,
- menší střední poranění — t. j. poruchy na vozidlech možno na místě odstranit a tažná síla je schopná dalšího výkonu,
- spotřeba krmiva, v našem případě pohonných hmot — je vahou průměrně celkem stejná na koně a automobil při denní výkonnosti 30 km, t. j. průměrné výkonnosti hippomobilního dělostřelectva. Objemově mnohem menší u automobilu. Hrubá kalkulace : kůň potřebuje denně přibližně 10 kg ovsu, sena a slámy, průměrná spotřeba automobilu 30 litrů na 100 km (průměr motocyklů až po 5 T automobil) t. j. asi 8 kg na 30 km. Při počtu přibližně 18 vozidel včetně motocyklů v baterii, je spotřeba na 30 km asi 150 kg APH. K tomu asi 10 procent oleje ; u hip. baterie při přibližném počtu 80 koní je spotřeba 800 kg krmiva za den. Stojí-li motorisovaná baterie, spotřeba je velmi malá. Zásobování jednoduché,
- úspora na osobách je asi 20 procent.

ROZDÍLY V ČINNOSTI PODLE JEDNOTLIVÝCH FÁZÍ BOJE.

a) V š e o b e c n ě :

Palebná činnost, jako hlavní, zůstává stejná.

Spojení uvnitř motor. jednotek je lehčí vzhledem na rychlé dopravní prostředky, možnost umístění technických pojítek na nich a snažší vzájemná korespondence během pohybu.

V zásobování potravinami není rozdílu, protože kuchyňský trén byl i u hippomob. dělostřelectva většinou motorisován ; kde snad zůstaly ještě polní kuchyně s koňským potahem je samozřejmě, že zásobování auty je rychlejší a snažší u porovnání se zásobováním hip. jednotek.

č. 6/41

Zásobování střelivem je ulehčeno vzhledem na snažší možnost odběru i ze vzdálenějších výdejních středisek, malým počtem vozidel a v čase nepoměrně kratším než u dělostřelectva hippomobilního, pokud by nemělo zásobovací odřady rovněž motorisované.

Zásobování pohonnými hmotami je jednodušší než zásobování pící.

Jedině čemu musí věnovat pozornost velitel (štáb), který má motorisované dělostřelectvo ve své jednotce, právě jako u všech motoris. jednotek, je propočet a zajištění jeho přesunu. Motorisovaná jednotka vzhledem k tomu, že pohyb provádí s většími vzdálenostmi mezi vozidly, roztáhne se do velkých hloubek a nemůže jen tak snadno měnit kurs pochodu, předjíždět druhé jednotky neb sjet s cesty jako jednotky pěší neb hippomobilní.

b) U b y t o v á n í :

1) Nemá-li dělostřelectvo úkol podpory zajišťovacích prvků v ubytování, není třeba proň vyhledávat zvláštní místo v sestavě brigády neb divise, jak tomu bývalo u hip. dělostřelectva, kde i otázka možného ustájení a vody hrávala jistou úlohu. Motorisované dělostřelectvo svojí rychlostí může v krátkém čase dosíci při zahájení příští akce kteréhokoliv místa jak v proudu, tak v bojové sestavě. Tato okolnost umožňuje rozptýliti ubytovací sestavu na větší plochu, není-li jiných zájmů vyvěrajících ze situace, které by vyžadovaly opaku. Rozptýlenost motor. jednotek bude často výhodou vzhledem na zpravidajskou i bojovou činnost nepřítele, hlavně letectva.

2) Pro umístění vozidel postačí rozloha a trochu skrytu. Mimo zimní období je výhodnější umístění autovozidel mimo objekty, než uvnitř. Snižuje se tím nebezpečí ztrát při ohni, nepořádku, neb dokonce panice při náletech nepřátelského letectva a pod., které i přes to jsou mnohem menší než u hip. dělostřelectva v takových případech.

3) Zdravotní opatření jsou snížena na opatření pouze pro osoby; odpadají celkem ohledy na místní nemoci zvířat.

4) Pohotovost motorových jednotek je rychlá. Během jedné hodiny může se mužstvo upravit, najíst, dát své věci na příslušná místa a jednotka je hotova k pochodu. U hip. dělostřelectva počítá se nejméně se dvěma hodinami, kterýžto čas potřebuje hlavní nakrmení, vystrojení a zapřažení koní. U motorisovaného dělostřelectva můžeme nakrmit tažnou sílu ihned po skončení posledního úkolu a proto může být motorisovaná jednotka uvedena v chod v krátké době. Závisí to čistě od doby shromáždění osob a eventuálního jejich stravování před odchodem. Tato okolnost ulehčuje zvláště situaci jednotky a práci veliteli při nahlém poplachu.

c. 6/49
5) V ubytování, především při špatných komunikacích bude třeba, jako u všech motorisovaných jednotek, určit cirkulační okruhy a tyto kontrolovat resp. na nich řídit provoz zvláště dá-li se očekávat neb je nařízena zvýšená činnost v zásobování. V každém případě třeba tuto otázku vyřešit a nařídit pro noční jízdy, kdy setkání se již dvou vozů na úzké cestě bude příčinou nesnází a zdržení, co nejlepší organizaci provozu.

c) P o c h o d :

1) U motor. dělostřeleckých jednotek, tak jako u všech motor. jednotek vůbec, jest třeba přesněji kalkulovat s posuny, aby nenastalo křížování, hlavně však předjíždění na úzkých cestách, které mohou snadno ucpatí provoz.

V časech průjezdů průchodištěm několika motor. jednotek třeba počítati s časovým koeficientem volna mezi jednotkami, aby nenastalo čekání u průchodiště, kdy vyčkávající jednotky v případě nepřátelské letecké činnosti nemohou s místa a mohou utrpět snadno ztráty i přes provedená obranná opatření. Jakémukoliv nepotřebnému zastavování jednotky musíme se vyhýbat, protože je jedno z nejškodlivěji působících prvků na pochodovou kázeň.

Při různorodých pochodových jednotkách byla u hip. dělostřelectva požadovaná samostatná osa ; tím spíše třeba samostatnou osu, pokud to situace dovoluje, přidělit motorisovanému dělostřelectvu, aby mohlo nerušeně využít své pochodové rychlosti.

Není-li možno přidělit zvláštní pochodovou osu, třeba v pochodové sestavě dáti motor. dělostřelectvu možnost postupného posunu, t. j. od jedné zástavky k druhé, volené pokud lze podle terénu v osadách, lesích a pod. I hip. dělostřelectvo postupovalo po přískocích v proudech pěchoty, jenomže pochodovalo-li dělostřelectvo krokem, nelšíla se mnoho jeho rychlost od rychlosti pochoduující pěchoty, takže odstup 1—2 km dával možnost dalšího pochodu trvajícího event. i hodinu. U motorisovaného je třeba, aby posuny byly nejméně 2—4 km. Bylo by velmi nesprávné, kdyby velitel smíšeného proudu počítal, že motor. jednotka snížením rychlosti přiblíží se v praxi rychlosti hip. dělostřelectva. Automobily jsou obvykle vybaveny zdrojem o značné výkonnosti a škodí velmi motoru, pohybuje-li se vůz zbytečně nízkou rychlostí. Při tom třeba počítati s hloubkou kolony. V Anglii je počítáno s 15 vozidly na 1 míli a mezi jednotkami vzdálenosti 200—300 m. Při této kalkulaci třeba počítati pro proud velit. oddílu asi 2 km, u baterie asi 1½ km, či-li oddíl projede při rychlosti 20 km asi za 20 minut.

Je-li volba cest se skryty, přidělit takovou motor. jednotkám. Dělostřelectvo je v přítomné době stále ještě nedostatečně vybaveno prostředky proti letectvu, jeden kulomet na baterii.

č. 6/44

2) Vytyčování pochodové osy třeba provádět u motor. dělostřelectva předem na větší vzdálenost než u hippomobilního vzhledem na rychlejší jízdu aut. U hippomobilního postačilo mnohdy zjištění správného směru až na křižovatkách, často nebylo třeba vytyčovat cestu, protože při menších vzdálenostech mezi vozy bylo spíše možno spojení v proudy udržet zrakem.

d) Přibližování:

1) Přískoky motor. dělostřelectva mohou být častější, t. j. na menší vzdálenosti 2—4 km. I zde bude provedení záviset především na situaci a terénu. Motorisované dělostřelectvo je méně zranitelné, nepodléhá panice při náletech nepřát. lectva jako hippomobilné dělostřelectvo a může tudíž provádět průzkum pomocí automobilů více v předu rychleji. Přesun ze zadnějších pal. postavení jest rychlejší. Přesun motor. dělostřelectva od jednoho palebného postavení k druhému může se tudíž provádět na menší hloubky, což přináší sebou i výhodu spojení, střelecká spojení jsou kratší, slyšitelnost radiofonii lepší.

2) Dělostřelectvo tažené nebo vezené na pásových vozidlech s možností střelby přímo z podvozku, dá se použít jako doprovodné dělostřelectvo neb jako posila obrany proti útočné vozbě, zvláště v pohyblivých fázích boje pro svoji menší zranitelnost, pohotovost k palbě spíše než hippomobilní dělostřelectvo

Dělostřelectvo vezené na nákladních automobilech nedá se však pro tyto úkoly použít.

3) Při postupu třeba počítati se zařazením průzkumných orgánů a jejich vozidel za čelným sledem předvoje právě tak jako u hippomobilního dělostřelectva. Pěchota musí si být vědoma toho, že tato vozidla musí se pro provedení postupného průzkumu občas zastavit na pochodové ose, obvykle odbočí s pochodové osy a po provedeném průzkumu, že musí opět vpřed a že budou předjíždět pochoduující jednotky a jejich vozidla.

Při eventuelním zasazení dělostřelectva musí pěchota počítati s tím, že dělostřelectvo bude musit obvykle co nejrychleji zaujmout palebná postavení a že bude musit podle svého zařazení v proudy eventuelně předjet část pochoduujícího proudu. Proto bude třeba velké pochodové kázně, hlavně u automobilů doprovázejících pěchotu, které musí bezpodmínečně držet se co nejvíce při levé straně cesty, zastavovat na místech, kde je možno zadním vozům předjet. Jinak dělostřelectvo se při zájezdu do paleb. postavení značně zdrží a nebude moci splnit úkol podpory v nejkratší době.

č. 6/49

Pochodující jednotky musí si navyknout zajetí při zastávkách s cesty do skrytů:

- uvolní se tím komunikace pro jednotky, které musí předejet,
- jednotky vyhnou se zbytečným ztrátám při event. nepřátelském náletu, neb palbě dělostřelectva.

Jelikož v této fázi jednotlivá vozidla neb skupiny vozidel odbočují s pochodové osy za účelem průzkumu neb zaujetí pal. postavení, je třeba aby jednotlivé vložky i vozidla v proudu znaly svoji pochodovou osu, aby eventuelně nebyly svedeny s pochodové osy, t. j. nepřipojily se za dělostřelecká průzkumná vozidla.

e) Ú t o k:

1) Kontinuita palby bude moci být u motorisovaného dělostřelectva snadněji zajištěna vzhledem k možnosti rychlejšího přemístění během útoku.

2) Jednotlivých děl, čet, případně baterií motorisovaného dělostřelectva lze výhodněji použít pro event. úkol doprovodného dělostřelectva a to jak už uvedeno pro jejich menší zranitelnost a že jejich tažná síla nepodléhá panice, která při zásazích lektva může u hippomobilního dělostřelectva vyvrcholit v poškození materiálu a zranění osob zněkklidnělymi koňmi takového rozsahu, že jednotka se stane boje neschopnou. Dále rychlost přesunu dává těmto motor. doprovodným částicím možnost zasáhnout i na více směrech (místech) a s překvapením. Je však třeba tyto doprovodné částice vybavit dostatečně průzkumným personálem.

3) Zásobovací odřady motor. dělostřelectva možno ponechat více vzadu a udržovat s nimi jen spojení. Nezáleží jim na nějakém km; svojí rychlostí překonají i větší vzdálenosti a přijdou do palebných postavení včas. Tím vzdalují se z čelného bojového pásma, které je místem nejintenzivnějších nepřátelských zásahů a snižují tak ztráty na osobách i materiálu.

4) Zásobování střelivem je u motor. jednotek snažší. Jednotky jsou schopny vzít přechodně na svá vozidla značně zvýšené množství střeliva. Motor. dělostřelectvo může si svými dopravními prostředky donést potřebné střelivo i z výdejen dosti vzdálených, ba může svými vozidly vypomoci za určitých okolností v převozu munice jiným útvarům. Tato poslední možnost nesmí se však státi pravidlem, aby se z organických vozidel nestala dopravní kolóna.

f) O b r a n a — ú s t u p o v ý b o j:

V obraně starého typu není celkem rozdílu v použití motor. neb hippomobilního dělostřelectva.

č. 6/41

Při pružné obraně, obraně na široké frontě je motorisované dělostřelectvo opět ve výhodě díky své pohyblivosti a menší zranitelnosti. Může do poslední chvíle působit ve prospěch obrance a pak ustoupit do zadnějších pal. postavení. Tažná vozidla v takových situacích mohou být přímo v palebných postaveních neb v těsné blízkosti. Možno jich v případě potřeby použít k přesunu děl do postavení proti Ú. V. s jichž hlubokými zásahy třeba při infiltracích nepřítele vždy počítati a jimž může čelit jedině opět obrněná vozidla, řádné protitankové zbraně neb dělostřelectvo přímou střelbou.

V obraně, kde by nepřítel mohl zasahovat svým letectvem, bude moci motorisované dělostřelectvo provádět přesuny s mnohem menším risikem než dělostřelectvo hippomobilní.

V provádění zásobování materiálem všeho druhu je motorisované dělostřelectvo v obdobné výhodě jak uvedeno při útoku.

Z Á V Ě R :

Není podstatného rozdílu v použití ani v práci dělostřelectva motorisovaného a hippomobilního.

K čemu třeba u motor. dělostřelectva přihlížeti při jeho použití neb kde ho lze výhodněji použít proti hippomobilnímu dělostřelectvu, mohlo by se shrnout asi v následující hesla :

- 1) Dobře kalkulovat přesuny.
- 2) Zajistit přesuny a dodržovat pochodovou kázeň všech složek na společné pochodové ose.
- 3) Kde je těžko motor. dělostřelectvu předjíždět ostatní jednotky, zařadovat dělostřelectvo co nejvíce vpředu, t. j. za jednotky, které bude musit dělostřelectvo již od počátečních bojů podporovat a ne až za valné voje a zálohy.
- 4) Mot. dělostřelectvo má možnost větší průbojnosti, rychlého přesunu, je méně zranitelné, možno ho využít do krajnosti.
- 5) Možno ho použít dobře jako doprovodného dělostřelectva i jako posily proti útočné vozbě, při čemž třeba však brát v úvahu způsob dopravy děl, neboť ne každý je stejně výhodný pro uvedené úkoly.
- 6) I když je motor. dělostřelectvo schopno jízdy terénem, ponechávejte ho na komunikacích pokud to jen lze ; šetřte tím materiál a převaha materiálu všeho druhu vyhraje asi tuto válku.